

TRAO ĐỔI Ý KIẾN

NHÌN NHẬN VỀ “ĐẠO LẠ” Ở NƯỚC TA TRONG NHỮNG NĂM GẦN ĐÂY

PHẠM VĂN PHÔNG^{*}
NGUYỄN VĂN NHỰ^{**}

Từ những năm 90 của thế kỉ XX và những năm đầu thế kỉ XXI, các hoạt động tôn giáo trở nên sôi động hơn, không chỉ ở Việt Nam mà cả trên thế giới. “Hiện tượng tôn giáo mới”, “tà giáo”, “tập giáo”, đạo lạ xuất hiện ở nhiều quốc gia trên thế giới và ở Việt Nam những năm gần đây đã lôi kéo một bộ phận quần chúng tin theo. Biểu hiện của đạo lạ muôn màu, muôn vẻ: có thể là sự phân rẽ từ một tôn giáo cổ truyền, hiểu giáo lí và tôn thờ đối tượng theo ý riêng, song đi quá xa giáo lí, có khi chỉ lấy một vấn đề nào đó được cho là quan trọng, cơ bản nhất để tuân theo; có thể xoay quanh trục một tôn giáo đã có sẵn, nhào nặn, lắp ghép những yếu tố khác; có thể dựng lên từ một nhu cầu hoàn thiện cơ thể, chữa bệnh và gắn vào đó chút yếu tố linh thiêng; có thể và có phần nguy hiểm là tin vào ngày tận thế, phủ nhận tất cả cái gì có trên trần gian, để đi vào một “thiên đàng mới”. Song, cũng có loại mang màu sắc chính trị; có loại trong giáo lí và nghi lễ mang đậm yếu tố phi nhân tính, phản văn hoá.

Trong quá trình đổi mới đất nước, mở cửa và hội nhập quốc tế vì hoà bình, ổn

định và phát triển, bên cạnh đời sống của nhân dân không ngừng được cải thiện và nâng lên, Đảng và Nhà nước ta có nhiều chính sách quan tâm tới nhu cầu tín ngưỡng, tôn giáo của một bộ phận quần chúng, nhưng tình hình sinh hoạt tín ngưỡng tôn giáo ở nước ta vẫn khá phức tạp. Tính đến tháng 6 năm 1999, trên 30 tỉnh thành đã có 32 đạo lạ với trên 56 ngàn người theo; đến năm 2004 con số tên gọi các đạo lạ đã lên tới gần 70 (hơn một chục đạo có tên gọi khác nhau, nhưng thực chất chỉ là một), dù các địa phương đã có nhiều biện pháp từ vận động, giáo dục, thuyết phục đến biện pháp xử lí hành chính. Các đạo lạ xuất hiện ở Việt Nam như Ngọc Phật Hồ Chí Minh, Long Hoa Di Lạc, Thanh Hải Vô Thượng Sư, Đoàn 18 Phú Thọ, Đạo Thánh Mẫu, Đạo Cô Non, Kinh Hoa Đào, Đạo Chân Không, v.v... thường lén lút tụ tập sinh hoạt, đường hướng hành đạo không rõ ràng. Đa số phát sinh từ trong nước, tập trung nhiều ở đồng bằng Bắc Bộ; do phụ nữ sáng lập như: Đinh Thị Hà - Phú Thọ, Nguyễn Thị Lương - Hải

^{*}. Cục Chính trị, Binh chủng Công binh.

^{**}. Công an huyện Hưng Hà, Thái Bình.

Phòng, Trần Thị Ân - Quảng Ninh, Nguyễn Thị Nối - Thái Bình, v.v... Người theo cũng phần nhiều là phụ nữ và những nhóm xã hội dễ bị tổn thương, như cán bộ về hưu, phụ nữ có tuổi, dân nghèo thị xã, thị trấn, người có hoàn cảnh éo le, bệnh tật, gặp khó khăn trong đời sống, trình độ văn hoá thấp. Phần lớn đạo lạ xuất hiện ở nước ta đều mang mục đích cá nhân, nhằm thu lợi bất chính về mặt kinh tế, lợi dụng niềm tin mù quáng của một bộ phận quần chúng dễ tổn tại. Một số có thái độ mặc cảm với xã hội hiện tại, phê phán, kích động, chống đối chế độ. Hầu hết “kinh sách” được viết dưới dạng văn vần hoặc thơ. Đa số tổ chức sinh hoạt tập trung, mặc lễ phục vào các ngày quy định tại nhà người lập đạo hoặc các trường nhóm để nghe giảng, học “kinh”, truyền đạo và “trị bệnh”. Một số còn tổ chức cho “tín đồ” đi tham quan, dự các lễ hội và tham gia công đức, kết hợp truyền đạo. Một số không lập ban thờ tại nhà, mà hành lễ cuồng tín tập thể, như đạo “Chân Không”, “Siêu hóa”; hay ngồi thiền suốt đêm khuya vắng, như “Thanh Hải Vô Thượng Sư”, “Vô vi”, v.v... Nhìn chung, sinh hoạt của các đạo lạ đều là tự phát lén lút, chính quyền cơ sở ở một số nơi ít quan tâm nắm bắt tình hình, nên khi có biện pháp xử lý thì đã phát triển lan rộng.

Có thể khẳng định, mặt trái của toàn cầu hoá và những vấn đề an ninh xã hội tác động trực tiếp tới cuộc sống người dân, là nguyên nhân chính, cơ sở cho sự xuất hiện, phát triển đạo lạ. Hiện đại hoá đã tạo không gian tồn tại, cung cấp đội quân hậu bị, nội dung mới về giáo lý và phương tiện truyền bá rất nhanh chóng, rộng rãi. Đồng thời, từ phương diện mở

rộng quan hệ quốc tế trên các lĩnh vực đời sống xã hội, không loại trừ sự tác động của các thế lực phản động, thù địch dung dưỡng, tạo cơ sở cho sự ra đời các đạo lạ, nhằm đạt mục đích phá hoại sự ổn định chính trị, kinh tế, văn hoá đối với nước ta.

Đạo lạ xuất hiện và tồn tại từ những cơ sở kinh tế - xã hội của thời đại và cũng không thể một sớm một chiều mà mất đi được. Những ảnh hưởng tiêu cực của các đạo lạ đối với đời sống xã hội là rất đậm nét. Đã có những hành vi dẫn đến chết người do mê muội, tin vào những cách chữa bệnh đặc biệt của một số đạo lạ, như trường hợp cháu Nguyễn Hữu Lương, 3 tuổi - Thiết Bình, Văn Hà, Đông Anh, Hà Nội - bị bệnh tiêu chảy, bố cháu là người theo đạo Long Hoa Di lạc, đã nhất quyết không đưa đến trạm y tế, mà để ở nhà cầu khẩn và chữa bằng tàn hương, nước lã, cuối cùng cháu bị chết một cách oan uổng. Một số người cầm đầu, có vai trò đáng kể đã thu tiền trái phép của tín đồ mà không kiểm soát được. Một số đạo lạ còn gây ra sự hoang mang trong giáo dục học đường, gửi thư tuyên truyền cho các em học sinh còn quá ít tuổi, khi mà họ vô tình hay cố ý biết tên, lớp, trường của các em; nhiều nội dung hoạt động còn gây ra sự hoang mang lo sợ cho cả các bậc phụ huynh. Một số có lễ nghi hoạt động phản văn hoá, như hoả lễ, đốt các loại thực phẩm, đập bỏ bàn thờ gia tiên, sinh hoạt tình dục bữa bãi và mang tính chất phi nhân tính như: tự thương (chặt ngón tay), tự tử, v.v... Những hành vi đó đã gây lo lắng, hoang mang trong một bộ phận nhân dân, nhất là những vùng nông thôn vùng sâu, vùng xa của đất nước. Trong khi xã hội đang phát triển theo định hướng XHCN, xây dựng nền văn hoá tiên

tiến, đậm đã bản sắc dân tộc, thì sự bùng phát hoạt động của nhiều đạo lạ đã khiến cho đông đảo người dân có thái độ bất bình, phản đối.

Các đạo lạ hoạt động có nhiều nội dung vi phạm pháp luật, gây chia rẽ cộng đồng, rất có thể biến thành công cụ của các thế lực phản động, thù địch. Ở nước ta chưa có hiện tượng như Pháp Luân Công, nhưng rõ ràng không thể mất cảnh giác với thái độ “trung lập” hoặc chờ nó tự tiêu vong. Trung Quốc đã tổng kết bài học Pháp Luân Công, giá của nó thật quá đắt. Những hậu quả tiêu cực về sức khỏe và tinh thần, về trật tự xã hội, xâm phạm tài sản và nhân phẩm con người, do hoạt động mê tín dị đoan trực tiếp hay gián tiếp gây ra là rất lớn. Đã có trường hợp tự sát tập thể của 53 người, năm 1993 ở bản Pathé, Thuận Châu (Sơn La) theo đạo “Phạ Tắc”. Những người này đã tuân lệnh giáo chủ Cà Văn Liêng tự đâm chém, đập đầu nhau, rồi hỏa thiêu hết nhà mình cùng xác giáo chủ. Những người được giao nhiệm vụ sau cùng đã dùng súng tự sát, để cùng mau chóng được về nước trời. Một số đạo lạ khi sinh hoạt có hành vi tụ tập hội, nhóm đông người mà không xin phép, có khi còn thu hút được cả “cán bộ”, “đảng viên” tham gia, coi như bình phong, chỗ dựa và “uy tín”. Khi các cơ quan, chính quyền đến kiểm tra, họ lại có hành vi chống đối. Họ còn phát tán những tài liệu tuyên truyền có nội dung xấu, mê tín dị đoan tại các nơi công cộng. Ngoài ra, một số còn có mối quan hệ chỉ đạo, hỗ trợ về mặt vật chất của các thế lực phản động, thù địch trong một số tổ chức tôn giáo trong và ngoài nước. Những hành động đó đã làm phương hại đến chính sách tín ngưỡng, tôn giáo; ảnh

hưởng trực tiếp đến hoạt động của các tín đồ và tôn giáo hợp pháp ở nước ta; gây ảnh hưởng tới khối đại đoàn kết dân tộc và sự lãnh đạo, quản lý xã hội của Đảng, Nhà nước; làm cho hệ thống chính trị ở một số cơ sở giảm sút hiệu lực, ảnh hưởng đến hoạt động đối ngoại của nước ta.

Trên thực tế, chúng ta cũng nhận thấy rằng, một mặt một số đạo lạ đã là “liều thuốc tinh thần” đáp ứng nhu cầu của một số người có hoàn cảnh éo le, thương tâm, không hoặc ít có khả năng tự phát triển cuộc sống riêng tư của mình. Mặt khác, một số đạo lạ có nội dung bảo tồn, trân trọng với những người có công với đất nước, dân tộc như các vua Hùng, Trần Hưng Đạo, Hồ Chí Minh, v.v... song, hình thức biểu hiện của chúng về phương diện tín ngưỡng, tôn giáo lại rất không bình thường, thậm chí có thể dẫn đến sự “bôi đen”, hạ thấp những nhân vật lịch sử vốn đã trở thành biểu tượng tôn kính thiêng liêng của mỗi công dân đất Việt.

Nghị quyết Hội nghị lần thứ 7 BCH Trung ương (khoá IX) về công tác tôn giáo đã chỉ rõ: Hoạt động tôn giáo và công tác tôn giáo phải nhằm tăng cường đoàn kết đồng bào các tôn giáo trong khối đại đoàn kết dân tộc, phát huy sức mạnh tổng hợp của toàn dân tộc, thực hiện thắng lợi sự nghiệp Công nghiệp hoá, Hiện đại hoá đất nước, xây dựng bảo vệ vững chắc Tổ quốc, vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh. Như vậy, Đảng và Nhà nước ta thực hiện nhất quán chính sách đoàn kết dân tộc, đoàn kết đồng bào theo tôn giáo và không theo tôn giáo, giữ gìn và phát huy những giá trị tích cực của truyền thống thờ cúng tổ tiên, tôn vinh những người có công với Tổ quốc và nhân dân. Nghiêm cấm sự

phân biệt đối xử với công dân vì lí do tín ngưỡng, tôn giáo và lợi dụng quyền tự do tín ngưỡng, theo hoặc không theo một tôn giáo nào, để truyền tà đạo, hoạt động mê tín dị đoan, ép buộc người dân theo đạo, hoạt động trái pháp luật, kích động chia rẽ, gây rối, xâm phạm an ninh quốc gia.

Quá trình vận động, đấu tranh giải quyết vấn đề đạo lạ ở các địa phương bước đầu đã đạt được một số kết quả tốt, nhưng vẫn còn bộc lộ những hạn chế: tình hình diễn biến còn phức tạp, tính ổn định chưa vững chắc, những đối tượng tin theo đã được vận động từ bỏ, song diễn biến tâm lí còn khá phức tạp và cần có những giải pháp cụ thể để giúp họ ổn định cuộc sống; công tác vận động số đối tượng cầm đầu, chủ trì hiệu quả chưa cao; nhiều nơi thiếu quan tâm tới công tác vận động, thuyết phục, thường nghiêng về biện pháp xử lí hành chính, sự phối hợp giữa các cấp, các ngành, các đoàn thể, cơ quan liên quan còn thiếu đồng bộ, một số nơi coi đó là việc của ngành chức năng như quân đội, công an, cơ quan phụ trách tôn giáo; Đội ngũ cán bộ am hiểu và trực tiếp làm công tác tôn giáo nói chung, xử lí vấn đề đạo lạ nói riêng còn yếu và còn thiếu. Có một vài đạo lạ đã gửi đơn xin hoạt động như: “Trung Thiên Vận Hội” của ông Lý Xương Lê ở thị trấn Diêu Trì - Tuy Phước - Bình Định; “Đạo Cội Nguồn” của ông Khai Minh Châu ở Tp. Hồ Chí Minh; “Đoàn 18 Phú Thọ”. Các đạo này trong khi chưa được phép vẫn lén lút hoạt động và tuyên truyền lôi kéo người tham gia. Nhiều đạo lạ khác không xin phép, ngang nhiên hoạt động, thách thức chính quyền cơ sở.

Phải nói rằng, đạo lạ là vấn đề khá mới mẻ ở nước ta, nhận thức về nó còn

nhiều điểm còn phải bàn luận và chưa đến hồi kết để có được một ý kiến thống nhất. Vì vậy, các địa phương lúng túng trong việc nhận diện và biện pháp xử lí thường rất khác nhau, dẫn tới hiện tượng hoặc là coi thường, chủ quan hoặc là nôn nóng trong giải quyết. Chính vì thế, nhiều đạo lạ tưởng như đã thu hẹp lại, hoặc đã tiêu tan, song thực chất vẫn còn âm ỉ, chờ thời cơ để hoạt động trở lại.

Tình hình đạo lạ trong những năm tới vẫn diễn biến phức tạp do những vấn đề xã hội bức xúc đã và đang đặt ra trong bối cảnh toàn cầu hoá và hội nhập chưa thể giải quyết được căn bản ngay một sớm, một chiều và không loại trừ còn có những vấn đề xã hội mới nảy sinh.

Trước tình hình đó, để giải quyết vấn đề đạo lạ có hiệu quả, theo chúng tôi cần thực hiện đồng bộ một số giải pháp sau:

Một là, cần nâng cao nhận thức, thống nhất quan điểm trong đội ngũ cán bộ các cấp, ngành, địa phương, cơ sở và quần chúng nhân dân về các chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước về tín ngưỡng tôn giáo, giúp họ hiểu rõ quyền tự do theo hoặc không theo một tôn giáo và những hành vi hoạt động trái pháp luật, lợi dụng tín ngưỡng, tôn giáo vào những mục đích không lành mạnh. Cái chúng ta cần bài trừ, đấu tranh không phải là tín ngưỡng, tôn giáo, trong khi đó thái độ định kiến ở một số cán bộ cơ sở còn khá nặng nề. Cái cần bài trừ là mê tín dị đoan, những “điều quái lạ, huyền hoặc do tin nhầm nhứ mà có”. Nhưng tôn giáo, tín ngưỡng nào mà chẳng ít nhiều xây dựng trên những “điều quái lạ, huyền hoặc”. Do vậy, câu hỏi tiếp theo là phải xác định “quái lạ, huyền hoặc” đến đâu thì bị coi là mê tín dị đoan? Đây là khái niệm không

để gì định lượng mà phụ thuộc rất nhiều vào cách nhìn nhận của từng người. Có thể hiểu mê tín dị đoan là những hoạt động vi phạm pháp luật, trái thuần phong, mĩ tục, không thuộc giáo lí, luật lệ, lễ nghi của tôn giáo nào, lừa mị, gây thiệt hại về tài sản, thậm chí kể cả tính mạng của nhân dân. Cần tuyên truyền sâu rộng trong đội ngũ cán bộ và nhân dân về việc giữ gìn và phát huy truyền thống thờ cúng tổ tiên, tôn vinh và nhớ ơn những người có công với Tổ quốc, dân tộc và nhân dân; song không *thần thánh hoá* họ để làm bình phong cho các hoạt động tôn giáo trái phép. Đi đôi với việc tôn trọng và đảm bảo quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo, phải giáo dục ý thức cảnh giác, đấu tranh chống lợi dụng tôn giáo làm hại đến lợi ích của Tổ quốc, dân tộc và nhân dân. Các cơ quan thông tin đại chúng cần tích cực và kịp thời đưa tin, bài phản ánh đúng bản chất và những tác động tiêu cực, ảnh hưởng xấu tới xã hội, các hoạt động vi phạm pháp luật của những người đứng ra tổ chức tuyên truyền đạo lạ.

Hai là, đi đôi với phát triển kinh tế, nâng cao đời sống vật chất, tinh thần cho nhân dân, cần quan tâm giải quyết tận gốc các vấn đề xã hội bức xúc đang đặt ra hiện nay. Cải thiện và nâng cao đời sống vật chất, văn hoá, tinh thần cho nhân dân, thu hẹp khoảng cách giàu nghèo, thực hiện tiến bộ và công bằng xã hội, giúp người nghèo hoà nhập cùng bước tiến chung của xã hội. Trước mắt cần tập trung giải quyết các vấn đề: về việc làm, chăm sóc sức khỏe, giáo dục - đào tạo, các nhu cầu về sinh hoạt văn hoá văn nghệ, thể dục thể thao, v.v... Quan tâm đến đời sống tâm linh, tín ngưỡng, tôn giáo của

quần chúng, có sự định hướng phù hợp với tâm thức, truyền thống của dân tộc. Kiên quyết đấu tranh có hiệu quả với các tệ nạn xã hội: Tham ô, tham nhũng, mại dâm, ma túy, trộm cắp, cướp giật, v.v... Đây chính là nguy cơ đang trực tiếp làm xói mòn niềm tin của quần chúng nhân dân vào cuộc sống thực tại, thách thức những giá trị truyền thống văn hoá, đạo đức tốt đẹp của dân tộc.

Ba là, tăng cường công tác quản lí, tạo điều kiện thuận lợi cho các sinh hoạt tôn giáo bình thường của tín đồ, đối với các tôn giáo đã được Nhà nước công nhận. Phát huy những giá trị văn hoá, đạo đức lành mạnh, hướng thiện của tôn giáo, phù hợp với truyền thống văn hoá dân tộc và đời sống xã hội; thực hiện tôn giáo gắn bó với dân tộc, cùng toàn dân xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Tăng cường công tác quản lí địa bàn, phát huy vai trò hiệu lực quản lí của chính quyền địa phương. Phát hiện sớm ngay từ đầu các biểu hiện khác lạ trong hoạt động tín ngưỡng, tôn giáo và có biện pháp xử lí thích hợp. Các hành vi vi phạm pháp luật về hoạt động tôn giáo, gây tổn hại tới các giá trị đạo đức, lối sống, văn hoá của dân tộc, tuyên truyền mê tín dị đoan phải được xử lí theo đúng pháp luật và tránh những sơ hở để các phần tử xấu, các thế lực thù địch lợi dụng tuyên truyền kích động. Từ kinh nghiệm ở các địa phương, cơ sở cho thấy, nhiều nơi vẫn thiên về các biện pháp hành chính đơn thuần, chưa chú ý kết hợp đồng bộ, hài hoà các biện pháp, trong đó cần chú trọng công tác vận động, giáo dục và thuyết phục. Để tránh "vơ đũa cả nắm", từ đó có thể dẫn tới những bất bình, phản ứng của một bộ phận quần chúng, thậm chí có thể xảy ra "điểm

nóng”, cần phải có sự nghiên cứu, phân loại để có đối sách thích hợp. Cụ thể như:

+ Loại tuyên truyền mê tín, dị đoan, gây chết người, thiệt hại vật chất, ảnh hưởng tới đạo đức và nhân cách con người, cần xử lý nghiêm bằng những biện pháp từ xử lý hành chính đến truy cứu trách nhiệm hình sự.

+ Loại gây ảnh hưởng về chính trị, cản trở và chống lại đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước; tuyên truyền kích động gây mất đoàn kết dân tộc phải kiên quyết loại bỏ theo quy định của pháp luật.

+ Loại ít gây hại, nhưng có ít nhiều ảnh hưởng tới cá nhân, gia đình, cộng đồng xã hội cần vận động quần chúng và thông qua dư luận xã hội để đấu tranh, tiến tới từng bước loại bỏ ra khỏi đời sống cộng đồng.

+ Loại hoạt động tín ngưỡng bình thường, hướng thiện: cần hướng dẫn cho họ sinh hoạt tín ngưỡng tuân thủ các quy định của pháp luật; tuyên truyền chủ trương, chính sách, thông tin kịp thời các vấn đề liên quan để họ có định hướng đúng đắn trong sinh hoạt tín ngưỡng đáp ứng nhu cầu đời sống tâm linh của cá nhân.

Bốn là, đẩy mạnh cuộc vận động xây dựng môi trường văn hoá tâm linh trong sạch, lành mạnh. Nhà nước cần xây dựng chính sách văn hoá đối với tín ngưỡng, tôn giáo nhằm thể chế hoá quan điểm của Đảng tại Nghị quyết Trung ương 5 (khoá VIII), qua đó thống nhất về quan điểm, thái độ ứng xử, biện pháp giải quyết đối với tín ngưỡng, tôn giáo từ phương diện văn hoá; tạo tiền đề cho các cấp, các ngành xây dựng những quy định về sinh

hoạt văn hoá (trong đó có nội dung sinh hoạt tín ngưỡng, tôn giáo) tại các địa bàn, khu dân cư. Hiệu quả từ cuộc vận động *toàn dân đoàn kết, xây dựng đời sống văn hoá ở khu dân cư* trong những năm qua là thiết thực. Nhưng hiện nay, môi trường văn hoá tâm linh ở một số địa phương đang bị xâm hại, không chỉ vì chạy theo lợi nhuận vật chất mà còn do nhận thức yếu kém, thiếu khoa học của một số người: lập diện thờ trái phép, hành nghề mê tín dị đoan. Xây dựng môi trường văn hoá tâm linh lành mạnh là giải pháp giải quyết vấn đề đạo lạ từ gốc và góp phần tăng cường khối đại đoàn kết dân tộc. Vì thế, cần có sự phối hợp, hướng dẫn để các xã, phường, thị trấn, khu dân cư, các cơ sở thờ tự xây dựng được nội quy cụ thể về các hoạt động thờ cúng, lễ hội và phát huy được vai trò tự quản trong cộng đồng dân cư. Kiên quyết bài trừ mọi biểu hiện tiêu cực, tập quán lạc hậu trong sinh hoạt tín ngưỡng, tôn giáo cũng như trong đời sống xã hội. Nghiêm cấm việc lợi dụng xây dựng cơ sở thờ tự tại gia để thu hút tín đồ, biến cơ sở thờ tự thành địa điểm kinh doanh tín ngưỡng, tôn giáo.

Giúp đỡ, tạo điều kiện để các tôn giáo được Nhà nước công nhận sinh hoạt tôn giáo lành mạnh, đúng pháp luật, theo hướng hoà hợp với dân tộc, sống tốt đời, đẹp đạo. Cần phối hợp với các chức sắc tôn giáo để thanh lọc những kẻ lừa dối, lừa đảo, mượn danh, khoác áo nhà tu hành, đấu tranh với sự tuyên truyền xuyên tạc nội dung giáo lý của các tôn giáo.

Năm là, đẩy mạnh công tác vận động quần chúng với những hình thức và phương pháp phù hợp. Đây là công tác

chủ yếu để giải quyết vấn đề đạo lạt xuất hiện và tồn tại ở địa bàn, vận động người bị lợi dụng và lừa gạt từ bỏ đạo lạt trở lại với các sinh hoạt tín ngưỡng truyền thống, tốt đẹp của dân tộc. Cần có sự tham gia phối hợp đồng bộ giữa chính quyền, cơ quan chức năng với các đoàn thể nhân dân, dưới sự chỉ đạo thống nhất của các cấp ủy đảng. Nên có đối sách mềm dẻo, thận trọng, coi trọng biện pháp giáo dục, thuyết phục, tránh nóng vội, thô bạo trong giải quyết vấn đề đạo lạt; có biện pháp phân hoá, tách biệt những người lầm lẫn, do thiếu hiểu biết mà tin theo đạo lạt với những người cầm đầu số cố tình lợi dụng tự do tín ngưỡng, tôn giáo để hoạt động trái pháp luật, không làm tình hình phức tạp thêm để các thế lực thù địch lợi dụng, vu cáo Nhà nước ta vi phạm “nhân quyền” và tự do “tôn giáo”.

Sáu là, kiện toàn bộ máy làm công tác tôn giáo ở cấp quận huyện, thị và có cán bộ chuyên trách làm công tác tôn giáo ở các xã, phường, thị trấn trọng điểm, nhằm tăng cường năng lực quản lý các hoạt động tôn giáo, cũng như chủ động phát hiện sớm sự xuất hiện của các đạo lạt, kịp thời giải quyết ngay từ khi mới phát sinh. Có kế hoạch bồi dưỡng kiến thức cần thiết, tập huấn nghiệp vụ chuyên môn cho cán bộ lãnh đạo, phụ trách công tác tôn giáo ở cơ sở. Cung cấp thông tin, tài liệu, phương tiện, thiết bị công tác; tạo điều kiện cho cán bộ được thăm quan thực tế, dự hội thảo, trao đổi kinh nghiệm giữa các địa phương.

Bảy là, cần có những chính sách, quy định cụ thể khi thực hiện hợp tác, đầu tư kinh tế với nước ngoài để tránh một số tổ chức, cá nhân lợi dụng truyền đạo lạt vào nước ta. Tăng cường hợp tác, trao đổi, tìm hiểu kinh nghiệm trong giải quyết vấn đề đạo lạt ở nước ngoài.

Tám là, chú trọng biểu dương, khen thưởng kịp thời gương người tốt, việc tốt. Phê phán và xử lý nghiêm khắc những người lợi dụng chính sách tự do tín ngưỡng, tôn giáo để truyền đạo lạt trái phép, vi phạm pháp luật. Không khuyến khích phát triển đạo lạt, nhằm hạn chế những tác động không tốt tới các mặt của đời sống, tiềm ẩn nguy cơ gây rối loạn trật tự xã hội; một số đạo lạt thực chất là tà đạo, cần có biện pháp xử lý kiên quyết.

Vấn đề đạo lạt vẫn đang gây tranh luận cả về mặt pháp lý lẫn thái độ ứng xử ở nhiều quốc gia trên thế giới. Đối với nước ta, trong những năm gần đây sự xuất hiện các đạo lạt và hoạt động của chúng đã có những ảnh hưởng nhất định tới đời sống xã hội. Ở những địa bàn nơi chúng xuất hiện và hoạt động thường thì lành ít, dữ nhiều. Nghiên cứu và có những giải pháp cụ thể là cơ sở giúp đội ngũ cán bộ các cấp thực hiện tốt chính sách tự do tín ngưỡng, tôn giáo của Đảng và Nhà nước ta, bảo đảm cho các tôn giáo hoạt động bình thường, trên cơ sở tôn trọng pháp luật, đồng thời ngăn chặn những hành động lợi dụng tôn giáo, tín ngưỡng để chống phá sự nghiệp xây dựng CNXH ở nước ta hiện nay ./.